

**Якименко Катерина
Володимирівна**, студентка 11
МСБП групи навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: професор
кафедри господарсько-правових
дисциплін навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент **Г елич Ю.О.**

**ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Протягом більш як двадцяти років, що пройшли після проголошення незалежності України, внаслідок глибоких демократичних трансформацій усіх сфер її життя на місці колишньої адміністративно-командної економіки, що обумовлювала існування тільки однієї організаційно-правової форми господарювання — державної, сформувався вільний ринок товарів, робіт, послуг, утвердилося підприємництво. [1, с.145]

Підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. [2]

Діяльність будь-якого підприємства повинна забезпечуватися засобами, що необхідні для задоволення його потреб. Сукупність засобів підприємства називають майном. Відповідно до Господарського Кодексу України (ГКУ) майном визнається сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі.[2]

Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності - це не що інше, як установлені правовими нормами склад цього майна, порядок його формування, використання, вибуття, а також обсяг прав і обов'язків суб'єктів господарювання з приводу володіння, користування і розпорядження майном, порядок звернення на нього стягнень кредиторів. Змістом правового режиму майна суб'єктів підприємницької діяльності є належні їм правомочності з приводу володіння, користування і розпорядження цим майном, а також правила, які регулюють порядок формування, використання і вибуття цього майна та звернення на нього стягнень.

Формами правового режиму майна суб'єктів підприємницької діяльності в Україні виступають: право власності, обмежені речові права та права з речовими ознаками на чуже майно. До переліку обмежених речових прав та прав з речовими ознаками на чуже майно треба віднести наступні: власності, господарське відання, оперативне управління та оренда майна.[3, с.77]

Під правом господарського відання слід розуміти речове право суб'єкта підприємництва, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника.

В свою чергу під правом оперативного управління слід розуміти речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності. [2]

Усе майно суб'єктів підприємницької діяльності поділяється на декілька складових частин або фондів, під якими треба розуміти групи однорідних за економічними показниками об'єктів, що мають спільне цільове призначення і які підпорядковуються специфічному, встановленому для кожної з цих груп, правовому режиму. До таких фондів належать: статутний фонд, основні та

оборотні засоби, грошові кошти, прибуток, матеріальні та нематеріальні активи, рухоме і нерухоме майно тощо.

Доцільну увагу слід приділити праву на захист майнових прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. Адже право на захист містить можливість здійснення правомочною особою власних дій та можливість вимагати певної поведінки від зобов'язаної особи. Під формою захисту потрібно розуміти комплекс внутрішньо узгоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів.

Право власності можна визнати у якості основної форми правового режиму майна суб'єктів підприємницької діяльності в Україні. У зв'язку з цим особливої ваги для підприємців набувають питання, пов'язані із захистом їх права власності. Захист права власності - це використання передбачених законом цивільно-правових способів захисту з метою усунення перепон для здійснення права власності. Найбільш поширений поділ цивільно-правових засобів захисту права власності на речово-правові та зобов'язально-правові. [3, с.78]

Отже, для ефективного управління господарською діяльністю суб'єктами підприємницької діяльності важливо знати, яким майном володіє підприємство, де воно використовується, за рахунок яких джерел створене та якими способами, у випадок незаконного посягання, здійснити захист права власності.

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми господарського права: навчальний посібник. / За ред. В.С. Щербини.-К.: Юрінком Інтер, 2013.- 528 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №18, №19-20, №21-22. - Ст. 144.
3. Пацурківський Ю.П. Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності - Чернівці: Рута, 2001. - 248 с.